

V HORÁCH ŠÍLENSTVÍ

I

Nemám jinou možnost než promluvit, protože vědci odmítají uposlechnout mých doporučení, dokud nebudou znát mé důvody. Jestliže nyní sděluji, proč se stavím proti tomuto plánovanému vpádu do Antarktidy a proti masovému honu na zkameněliny a rozsáhlému navrtávání a rozpouštění prastarého zalednění, činím tak zcela proti své vůli a zdráhám se o to víc, že má výstraha se možná i tak mine účinkem. Skutečnosti, jak jsem přinucen je vyjevit, neodvratně vyvolají pochybnosti; kdybych však zamlčel to, co bude lidem připadat výstřední a neuvěřitelné, nezůstane nic. Dosud utajované fotografie, jak letecké, tak z terénu, budou mluvit v můj prospěch, neboť jsou proklatě živé a výmluvné. Přesto vzbudí pochyby, protože dnes se objevují všelijaké důkladně propracované podvrhy. Inkoustovým náčrtkům, které jsme objevili, se samozřejmě každý vysměje jako očividným padělkům, navzdory zvláštní technice provedení, nad níž by se znalci umění měli pozastavit a podívat.

Nakonec mi nezbývá než se spolehnout na úsudek a postoj těch několika předních vědců, kteří mají na jedné straně dostatečně nezávislé myšlení, aby sami zvážili, jak obecně přesvědčivá jsou mnou předložená fakta, ať už sama o sobě, či ve světle jistých pravěkých a velmi záhadných mýtů, a na straně druhé mají i dostatečný vliv, aby dokázali odradit celou odbornou veřejnost od neuvážených a příliš ctižádostivých plánů na výzkum v oblasti oněch hor šílenství. Je totiž smutnou pravdou, že lidé tak poměrně málo známi jako já a moji kolegové, zaštitěni jen malou univer-

zitou, nemají téměř žádnou šanci prosadit svůj vliv tam, kde se jedná o záležitosti bizarní či velmi kontroverzní povahy.

Proti nám dále mluví okolnost, že nejsme v nejpřísnějším smyslu slova odborníky v oblastech, jichž se to týká především. V úloze geologa pověřeného vedením expedice Miskatonické univerzity jsem měl jediný cíl: opatřit hlubinné vzorky hornin a půdy z různých částí antarktické pevniny za pomoci pozoruhodné vrtné soupravy, kterou vymyslel profesor Frank H. Pabodie z našeho technického oddělení. Nijak jsem netoužil stát se průkopníkem na nějakém dalším poli než na tomto; doufal jsem ovšem, že s využitím tohoto unikátního zařízení budeme schopni na různých místech podél již dříve probádaných tras vynést na světlo takové materiály, které se dosavadními metodami nepodařilo získat. Jak je veřejně známo již z našich hlášení, Pabodieho vrtná souprava byla zcela převratná svou nízkou hmotností, snadnou přenosností a jedinečnou technikou, kombinující běžné výplachové vrtání s rotačním vrtáním do kamene, která nám umožňovala rychle pronikat vrstvami o různých stupních tvrdosti. Ocelová hlavice, kloubové násadce, benzinový motor, skládací dřevěná vrtná věž, trhaviny, lana, výplachové čerpadlo a nástavné duté vrtné tyče pro vrty o průměru pěti palců do hloubky až tisíc stop, to vše i s příslušenstvím tvořilo náklad, na který jsme potřebovali jenom troje saně a tři spřezení po sedmi psech. To bylo možné díky důmyslné slitině hliníku, z níž byla vyrobena většina kovových součástí. Čtyři velké letouny Dornier jsme si nechali speciálně upravit k přeletům v obrovské výšce, což bylo na antarktické náhorní plošině nezbytné, a dodatečně vybavit zařízením na předeřhívání paliva a dalším pro rychlý start, která opět vymyslel Pabodie – díky tomu se celá naše expedice

mohla přepravovat ze základny na kraji Velké ledové bariéry na různá místa ve vnitrozemí vhodná jako výchozí stanoviště. Z těchto míst jsme se měli dopravovat dále s dostatečným počtem psů.

Hodlali jsme prozkoumat tak velkou oblast, jakou nám sezona antarktického léta umožní – a případně zůstat i déle, kdyby to bylo naprosto nutné. Pracovat jsme chtěli převážně v pohořích a na náhorní plošině jižně od Rossova moře, tedy v končinách, které už v různé míře prozkoumali pánové Shackleton, Amundsen, Scott a Byrd. Očekávali jsme, že pokud budeme mít díky letounům možnost často měnit tábořiště a překonávat vzdálenosti dost velké, aby měly geologický význam, podaří se nám vytěžít zcela nebyvalé množství materiálu – zejména v prekambriické vrstvě, z níž se v Antarktidě dosud podařilo získat tak málo různorodých vzorků. Přáli jsme si také získat co nejrozmanitější vzorky svrchnějších zkamenělin, protože důkazy prehistorického života v této nehostinné říši ledu a smrti jsou nanejvýš důležité, máme-li kdy poznat minulost Země. Je všeobecně známo, že Antarktida se kdysi nacházela v mírném, až tropickém pásmu a že tu měly domov nepřeberné druhy rostlin i živočichů, ze kterých do dnešní doby přežily jen lišejníky, mořská fauna, pavoukovci a na severním okraji ještě tučňáci; doufali jsme, že tyto obecně známé informace rozšíříme a obohatíme jak o nové poznatky, tak o přesnější a podrobnější údaje. Kdykoli bychom díky jednoduchému vrtu narazili na stopy zkamenělin, chtěli jsme rozšířit jeho ústí trhavinou a obstarat takové vzorky, které budou dostatečně velké a neporušené.

Naše vrty, které jsme chtěli vést do různých hloubek podle toho, co by slibovala svrchní půda nebo horniny, se musely omezit na obnažené nebo téměř obnažené povrchy – nevyhnutelně to tedy musela být horská úbočí a hřebce-

ny, jelikož nižší oblasti jsou pokryté souvislou vrstvou ledu o síle jedné i dvou mil. Nemohli jsme si dovolit plýtvat časem na hloubkové vrty do jakékoli silnější vrstvy pouhého zalednění, přestože Pabodie vypracoval plán, podle nějž jsme mohli s využitím dynama na benzinový pohon spouštět do vrtů husté svazky měděných elektrod a rozpouštět tak omezené plochy ledu elektrickým proudem. Právě tohoto plánu – který jsme na tak malé výpravě, jako byla naše, nemohli využít jinak než experimentálně – se chce nyní přidržet expedice Starkweathera a Moorea navzdory výstrahám, které od našeho návratu z Antarktidy nepřestávám opakovat.

O Miskatonické expedici se veřejnost dozvíдалa jednak z častých hlášení, která jsme vysílali do Arkhamského věstníku a do agentury Associated Press, jednak z pozdějších článků Pabodieho a mých. Výprava se skládala ze čtyř akademických pracovníků naší univerzity – Pabodieho, Lakea z katedry biologie, Atwooda z katedry fyziky (byl také meteorolog) a mne, který jsem zastupoval geology a měl expedici formálně velet – a z šestnácti dalších asistentů: sedmi postgraduálních studentů z Miskatonické univerzity a devíti zkušených techniků. Mezi těmito šestnácti bylo celkem dvanáct kvalifikovaných pilotů a všichni kromě dvou uměli obsluhovat vysílačku. Osm z nich ovládalo navigaci za pomoci kompasu a sextantu, stejně jako Pabodie, Atwood a já. K tomu bylo samozřejmě nutno připočítat úplné posádky našich dvou plavidel – původně velrybářských dřevěných lodí, jež byly vyztuženy pro použití v zaledněných oblastech a vybaveny přídatnými parostroji.

Expedici financovala Nadace Nathaniela Derby Pickmana, a k tomu jsme získali ještě několik zvláštních příspěvků; proto byly naše přípravy navzdory nízké publicitě neobyčejně důkladné. Psi, saně, stroje, tábornické potřeby

a našich pět letounů rozebraných na díly, to vše bylo doručeno do Bostonu, kde se nakládaly naše lodě. Byli jsme pro svůj speciální úkol výtečně vybaveni a ve všech ohledech, ať už se to týkalo zásob, životosprávy, přepravy či stavby tábora, jsme se poučili z vynikajícího příkladu našich mnoha nedávných a výjimečně skvělých předchůdců. Ostatně právě jejich neobvykle velký počet a proslulost způsobily, že naše vlastní výprava, třebaže tak velkoryse pojatá, zůstala světem vcelku nepovšimnuta.

Jak bylo uveřejněno v novinách, vypluli jsme z bostonského přístavu 2. září 1930 a zvolna jsme se plavili podél pobřeží k jihu; propluli jsme Panamským průplavem a učinili jsme celkem dvě zastávky: na Samoi a pak v tasmánském Hobartu, kde jsme naložili poslední zásoby. Nikdo z naší výzkumné výpravy předtím v polárních krajích nebyl, proto jsme všichni plně spoléhali na kapitány našich lodí, J. B. Douglase, který velel naší brize *Arkham* a byl velitelem námořní části expedice, a Georga Thorfinnssena, kapitána trojstěžníku *Miskatonic* – oba to byli staří velrybáři se zkušenostmi z antarktických vod. Čím víc jsme se vzdalovali od civilizovaného světa, slunce klesalo na severu níž a níž a den po dni zůstávalo déle nad obzorem. Asi na 62. stupni jižní šířky jsme poprvé zpozorovali ledovce – stolovité hory ledu se svislými boky – a těsně předtím, než jsme dosáhli jižního polárního kruhu, který jsme za doprovodu patřičně bujarých rituálů překročili 20. října, nám způsobila značné potíže ledová pole. Po dlouhé plavbě tropickými kraji mi citelně vadil pokles teploty, ale bral jsem to jako přípravu na tvrdší poměry, které nastanou. Mnohokrát mě nesmírně okouzily podivuhodné atmosférické jevy, k nimž patřily nápadně živé fata morgány – první, které jsem kdy viděl –, při nichž se vzdálené ledovce proměňovaly v cimbuří nepředstavitelných kosmických hradů.